

Miljö- och energidepartementet

103 33 Stockholm

Stockholm, 2017-10-02

Remiss**av Klimatanpassningsutredningens betänkande SOU 2017:43 Vem har ansvaret?**

M2017/01407/KI

Generella kommentar om utredningens avgränsning och innehåll

Utredningens uppdrag är mycket brett och omfattar klimatanpassning av all mark och alla klimateffekter, varav rapporten nämner 25 olika områden. Utöver dessa omnämnda områden tillkommer klimatförändringarnas betydelse för energiomställningen och olika miljödirektiv (kemikalie- och vatten-). Omställningen mot ett förnyelsebart energisystem påverkar till exempel prioriteringen av mark och är en av många frågor som är viktiga för det framtida klimatet. Omställningen av markanvändningen påverkar avrinningen och indirekt översvämningsrisker. Trots denna breda koppling mellan klimat och samhällsbyggnadsfrågor menar utredarna att man har valt att "avgränsat uppdraget till det område som benämns bebyggelse och byggnader." I rapporten har man ytterligare särskilt fokuserat på dagvatten, en tveklöst mycket viktig fråga, men som delvis lämnar andra viktiga samhällsfrågor utan djupare analys av åtgärdsstrategi. Utgångspunkten för denna avgränsning är lite oklar med tanke på uppdraget omfattar klimatanpassning av all mark och alla klimateffekter; särskilt om man tar utgångspunkt i figur 10 i SOU 2017:42 där uppskattade kostnader för klimatanpassningsåtgärder fördelas på översvämningsrisker av kuster genom ökning av havsvattenstånd, översvämningsrisker av vattendrag, skyfallsöversvämningsrisker i urbana miljöer, ras och skred och kusterosion. Uppskattningen av kostnader på grund av klimatförändringar är begränsade till effekterna av en förväntad ökad nederbörd och visar på en liknande stor kostnad för de olika översvämningsriskerna. Denna fördelning skulle kunna motivera en bredare analys och åtgärdsstrategi enbart för översvämningsriskerna än den som utredningen presenterar.

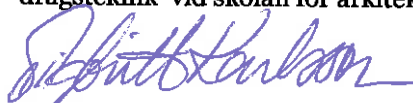
En alltför snäv avgränsning av klimateffekterna riskerar att ge svårigheter för en prioritering av statens budget när det gäller stöd för klimatanpassningen och motverka global uppvärmning. Exempelvis verkar (detta är lite ottydligt presenterat) kostnadsuppskattningen för översvämningsrisker av vattendrag inte inkludera ras av kraftverksdammar eller annan infrastruktur. Sådan infrastruktur anknyter till klimatanpassningen av energiförsörjningen mot förnyelsebar energi där vattenkraft, vindkraft och bioenergi är huvudsakliga komponenter. Energi- och transportsystem är helt exkluderade i utredningen trots att båda teknikområdena förutsätter en relevant mark- och vattenplanering med återverkningar på översvämningsrisker. Därför kan utredningen uppfattas vara alltför snäv i förhållande till de frågeställningar som finns kring klimatanpassning av all mark.

Några speciella kommentarer:

Utredarna presenterar tydligt den osäkerhet som ligger i uppskattningen av framtida klimatförändringar, ändrade avrinningsmönster och ökade risker för översvämningar. Denna osäkerhet togs upp redan i klimat och sårbarhetsutredningen (M2005:03), men har inte direkt påverkat utredningens strategi för klimatanpassning till olika trender i nederbörd, temperatur och avrinning. Exempelvis skulle man kunna anse att det finns en mer säker förändring (ökning) av nederbörd och därmed ökade risker för framtida brister i befintliga dagvattensystem, medan motsvarande ökning i riskerna för ökade flöden i vattendrag inte är lika säker. Ökningen av havsvattenstånd är troligen också mer fastställd i ett globalt perspektiv, men motverkas delvis av landhöjningen i Sverige. En sådan diskussion kan vara pedagogiskt viktig för att förstå motiven bakom en teknisk anpassning av vår byggda miljö och landsbygd. Är klimatanpassningen motiverad av uppskattade klimatförändringar eller av historiskt observerat klimat oavsett förändringar?

Uppskattningen av kostnader för höga flöden i vattendrag tycks inte omfatta haverier av fyllningsdammar. Ansvar för dammhaverier åligger visserligen ägaren, men liknande förhållande gäller även översvämningar av fastigheter i urbana miljöer. Därför är det lite svårt att förstå från utredningen varför (om) denna viktiga säkerhetsfråga har försumrats.

Remissvaret har utarbetats av professor Anders Worman, avdelningen för vattendragsteknik vid skolan för arkitektur och samhällsbyggnad.

Sigbritt Karlsson
Rektor